

МОН УКРАЇНИ
УМАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ (УНУ)

Кафедра лісового господарства

ЗАТВЕРДЖУЮ

Гарант освітньої програми

 Світлана АДАМЕНКО

01 вересня 2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЛІСОВА СЕЛЕКЦІЯ

Освітній рівень: перший (бакалаврський)

Галузь знань 20 Аграрні науки та продовольство

Спеціальність: 205 Лісове господарство

Освітня програма: Лісове господарство

Факультет: Лісового і садово-паркового господарства

Робоча програма навчальної дисципліни «Лісова селекція» для здобувачів вищої освіти спеціальності 205 Лісове господарство освітньої програми Лісове господарство. Умань: УНУ, 2025. 20 с.

Розробник:

к. с.- г. наук, доцент



Світлана МАСЛОВАТА

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри лісового господарства

Протокол від 01 вересня 2025 року № 1.

Завідувач кафедри  Світлана АДАМЕНКО

01 вересня 2025 року

Схвалено науково-методичною комісією факультету лісового і садово-паркового господарства.

Протокол від 01 вересня 2025 року № 1.

Голова  Михайло ШЕМЯКІН

01 вересня 2025 року

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній рівень, назва освітньої програми	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань <u>20 аграрних наук та продовольство</u>	Обов’язкова	
Модулів – 1	Спеціальність <u>205 Лісове господарство</u>	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 3		3-й	3-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання –		Семестр	
Загальна кількість годин – 90		5-й	5-й
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3,9 самостійної роботи студента – 2	Освітній рівень перший (бакалаврський) Освітня програма <u>Лісове господарство</u>	20 год.	8 год.
		Практичні	
		24 год.	4 год.
		Лабораторні	
		—	—
		Самостійна робота	
		46 год.	78 год.
		Вид контролю: екзамен	

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Робоча програма навчальної дисципліни «Лісова селекція» розроблена відповідно до Положення про методичне забезпечення освітнього процесу в Уманському національному університеті садівництва, затвердженого Вченою радою від 11.07.2024.

Навчальна дисципліна «Лісова селекція» належить до обов'язкових дисциплін, вивчення яких передбачено освітньо-професійною програмою Лісове господарство підготовки фахівців першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 205 Лісове господарство галузі знань 20 Аграрні науки та продовольство.

Сучасна селекція лісових дерев це один з головних методів підвищення продуктивності лісів. В наш час на перший план виступають селекційні методи, тобто добір кращих насаджень та окремих дерев і кущів, а також штучне виведення більш швидкорослих дерев основних лісоутворюючих видів та їх застосування в лісовідновленні. Лісова селекція ставить за мету виявити та вивести такі різновидності основних лісоутворюючих видів для лісокультурного виробництва, які стануть сортами цих лісових порід.

Мета дисципліни «Лісова селекція» полягає у фаховій підготовці студентів спеціальності 205 Лісове господарство в області лісової генетики, селекції і сортового насінництва.

Завдання вивчення дисципліни полягає в освоєнні теоретичних і практичних знань з лісової селекції і сортового насінництва.

Місце дисципліни у структурно-логічній схемі підготовки здобувачів вищої освіти: вивчення змісту дисципліни базується на освоєнні курсів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти: «Ботаніка», «Фізіологія рослин», «Селекція та генетика декоративних рослин», «Дендрологія»; поєднується з вивченням освітніх компонентів «Лісознавство», «Основи наукових досліджень».

Вивчення навчальної дисципліни «Лісова селекція» передбачає формування та розвиток у здобувачів компетентностей і програмних результатів навчання відповідно до освітньо-професійної програми Лісове господарство спеціальності 205 Лісове господарство галузі знань 20 Аграрні науки та продовольство (табл. 1).

Таблиця 1

Матриця компетентностей і програмних результатів навчання, що формуються під час вивчення навчальної дисципліни «Лісова селекція»

Шифр компетентності	Компетентності	Шифр програмних результатів навчання	Програмні результати навчання
Загальні компетентності (ЗК)			
ЗК 9	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.	ПРН 7	Застосовувати законодавчі акти, нормативно-довідкові матеріали, організаційно-управлінську документацію з організації та ведення лісового і мисливського господарства, знання з економіки та права для забезпечення ефективної виробничої діяльності.
Спеціальні (фахові) компетентності (СК)			
ФК 4	Здатність аналізувати стан дерев, лісостанів, особливості їх росту і розвитку на основі вивчення дослідних даних, літературних джерел та нормативно довідкових матеріалів.	ПРН 11	Оцінювати значимість отриманих результатів досліджень дерев, деревостанів, насаджень, лісових масивів і стану довкілля, стану мисливських тварин та їх кормової бази і робити аргументовані висновки
ФК 5	Здатність вирішувати поставлені завдання зі створення насаджень, їх вирощування та формування на основі вивчення літературних та нормативних джерел передового виробничого досвіду.	ПРН 15	Впроваджувати розроблені проектні рішення у виробництво та забезпечувати ведення лісового господарства на засадах наближеного до природи лісівництва

Методи навчання та засоби діагностики, що відповідають визначеним результатам навчання за навчальною дисципліною «Лісова селекція», наведено в табл. 2, 3.

Таблиця 2

Результати, методи навчання та методи контролю за навчальною дисципліною «Лісова селекція»

Результати навчання за навчальною дисципліною		Методи навчання	Методи контролю
1	Знання:		
1.1	Концептуальні наукові та практичні знання з лісової селекції;	лекція, практичне заняття, дискусія, самонавчання через Moodle	усне опитування, участь у дискусії, підготовка та представлення презентацій, контрольна (модульна) робота, підсумковий контроль
1.2	Знання та критичне осмислення теорій, принципів, методів і понять у сфері лісового господарства		
2	Уміння/навички:		
2.1	поглиблені когнітивні та практичні уміння та навички з організації селекційного процесу в лісовому господарстві;	лекція, практичне заняття, дискусія, самонавчання через Moodle	усне опитування, участь у дискусії, підготовка та представлення презентацій, контрольна (модульна) робота, підсумковий контроль
2.2	Оволодівати та застосовувати інноваційні знання у сфері лісової селекції з метою розв'язання складних спеціалізованих задач і практичних проблем лісового господарства		
3	Комунікація:		
3.1	Переконливе та аргументоване донесення до фахівців і нефахівців інформації, ідей, проблем, рішень, власного досвіду з питань лісової селекції	практичне заняття, дискусія	представлення презентацій, підсумковий контроль
4	Відповідальність і автономія		
4.1	Здатність автономно приймати стратегічні та оперативні управлінські рішення, що впливають на діяльність суб'єктів лісового господарства, враховуючи глобальні ринкові умови та зміни клімату.	практичне заняття, дискусія	представлення презентацій, підсумковий контроль

**Методи навчання та методи контролю програмних результатів
навчання з навчальної дисципліни «Лісова селекція»**

Програмний результат навчання		Метод навчання	Методи контролю
ПРН 7	Застосовувати законодавчі акти, нормативно-довідкові матеріали, організаційно-управлінську документацію з організації та ведення лісового і мисливського господарства, знання з економіки та права для забезпечення ефективної виробничої діяльності.	Лекція, практичне заняття, індивідуальні консультації, самонавчання через Moodle	усне опитування, участь у дискусії, підготовка та представлення презентацій, контрольна (модульна) робота, підсумковий контроль
ПРН 11	Оцінювати значимість отриманих результатів досліджень дерев, деревостанів, насаджень, лісових масивів і стану довкілля, стану мисливських тварин та їх кормової бази і робити аргументовані висновки	Лекція, практичне заняття, індивідуальні консультації, самонавчання через Moodle	усне опитування, участь у дискусії, підготовка та представлення презентацій, контрольна (модульна) робота, підсумковий контроль
ПРН 15	Впроваджувати розроблені проектні рішення у виробництво та забезпечувати ведення лісового господарства на засадах наближеного до природи лісівництва	Лекція, практичне заняття, індивідуальні консультації, самонавчання через Moodle	усне опитування, участь у дискусії, підготовка та представлення презентацій, контрольна (модульна) робота, підсумковий контроль

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовний модуль №1

Тема 1. Вступ. Лісова селекція як наука, її розвиток, методи та завдання.

Topic 1. Introduction. Forest breeding as a science, its development, methods and tasks.

Лісова селекція як наука. Короткий огляд історії розвитку лісової селекції та генетики. Шляхи і методи лісової селекції. Завдання лісової селекції на сучасному етапі.

Forest breeding as a science. A brief overview of the history of the development of forest breeding and genetics. Ways and methods of forest selection. Tasks of forest selection at the modern stage.

Тема 2. Способи розмноження деревних рослин.

Основні способи розмноження деревних порід. Генеративне (статеве) розмноження. Апоміктичне розмноження. Вегетативне розмноження. Біотехнологічні методи розмноження, мікроклонування, культура клітин та тканин, генна інженерія.

Тема 3. Особливості біології цвітіння та плодоношення у лісових деревних порід.

Генеративний цикл, його фази та тривалість. Статеве розподілення у лісових порід. Особливості біології цвітіння у деяких деревних рослин. Індивідуальний розвиток рослинного організму.

Тема 4. Природна мінливість видів лісових дерев.

Вплив спадковості та середовища на мінливість лісових дерев. Поняття про мінливість організмів, генотип та фенотип. Мінливість стійкості рослин до несприятливих кліматичних факторів, шкідників та хвороб. Класифікація мінливості. Методи вивчення мінливості.

Змістовний модуль № 2

Тема 5. Добір як метод лісової селекції.

Теоретичні основи добору як методу селекції. Способи зберігання генетичного фонду лісових деревних порід. Селекційна інвентаризація лісових насаджень, її особливості і мета. Характеристика селекційних категорій дерев та насаджень. Основні вимоги, які пред'являються до плюсових дерев. Поняття про елітні дерева.

Тема 6. Гібридизація як метод селекції.

Теоретичні основи гібридизації як методу селекції. Види гібридизації, їх особливості та значення для лісових порід. Принципи добору батьківських особин для гібридизації. Основні результати гібридизації лісових деревних порід на Україні та за кордоном.

Тема 7. Системи і типи схрещувань та їх генетичний наслідок.

Системи схрещувань, їх переваги, недоліки та практичне використання.

Генетичні наслідки інбридингу та аутбридингу. Явище гетерозису та його генетична сутність. Типи схрещувань при гібридизації лісових порід та особливості їх використання. Техніка проведення гібридизаційних робіт.

Тема 8. Поліплоїдія як метод селекції.

Короткий огляд з історії розвитку поліплоїдії. Кількісні зміни хромосом в клітинах при геномних мутаціях. Класифікація поліплоїдів. Штучне отримання поліплоїдів. Поліплоїдія серед лісових порід.

Тема 9. Мутагенез в селекції дерев лісових порід.

Генні, хромосомні та геномні мутації. Генеративні та соматичні мутації. Спонтанні мутації. Індуковані або штучні мутації. Використання мутагенезу в лісівничій практиці.

Змістовний модуль № 3

Тема 10. Основи сортового насінництва лісових деревних видів.

Роль методу добору у створенні сортів. Визначення сорту лісових деревних порід. Класифікація сортів. Заклання сортовипробування. Основні положення селекційного процесу з лісовими деревними рослинами. Загальна схема виведення сорту.

Тема 11. Селекційні методи в лісовому насінництві.

Створення плантацій генетичного фонду. Клонові насіннєві плантації. Родині та родино-клонові лісонасіннєві плантації. Догляд за плантаціями. Плодоношення щеплених дерев на плантаціях. Перспективи розвитку лісового сортознавства.

Тема 12. Особливості селекції хвойних лісових видів.

Основні напрямки селекції та насінництва основних хвойних лісоутворюючих видів.

Тема 13. Особливості селекції та методи покращення листяних лісових видів.

Коротка загальна характеристика листяних лісів України. Основні напрямки селекції та насінництва основних листяних лісоутворюючих видів.

Схема опису основних листяних лісоутворюючих видів, ареали їх розповсюдження, характеристика генофонду, продуктивність насаджень, використання в господарстві. Біоекологічні особливості, формова різноманітність, перспективні культивари і гібриди, каріологія, напрямки селекції (на швидкість росту, врожайність, посухостійкість тощо), способи селекції та насінництва, лісо насіннєве районування, очікувані результати селекції.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усьо го	у тому числі					усьо го	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с.р.		л	п	лаб.	інд.	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1												
Тема 1. Вступ. Лісова селекція як наука, її розвиток, методи та завдання. <i>Topic 1. Introduction. Forest breeding as a science, its development, methods and tasks.</i>	6	2	2	–	–	2	8	2	–	–	–	6
Тема 2. Способи розмноження деревних рослин.	8	2	2	–	–	2	8		2	–	–	6
Тема 3. Особливості біології цвітіння та плодоношення у лісових деревних порід.	6		2	–	–	2	6	2	–	–	–	4
Тема 4. Природна мінливість видів лісових дерев.	6	2	2	–	–	4	6		–	–	–	6
Разом за змістовим модулем 1	26	6	8	–	–	10	28	4	2	–	–	22
Змістовий модуль 2												
Тема 5. Добір як метод лісової селекції.	6	2	2	–	–	4	6	–	–	–	–	6
Тема 6. Гібридизація як метод селекції.	6		2	–	–	4	6	–	–	–	–	6
Тема 7. Системи і типи схрещувань та їх генетичний наслідок.	6	2	2	–	–	4	8	–	2	–	–	6
Тема 8. Поліплоїдія як метод селекції.	6	2	2	–	–	4	8	2	–	–	–	6
Тема 9. Мутагенез в селекції дерев лісових порід.	6		2	–	–	4	6	–	–	–	–	6
Разом за змістовим модулем 2	32	6	10	–	–	20	34	2	2	–	–	30
Змістовий модуль 3												
Тема 10. Основи сортового насінництва лісових деревних видів.	6	2	2	–	–	4	6	2	–	–	–	4
Тема 11. Селекційні методи в лісовому насінництві.	6	2	2	–	–	4	6	–	–	–	–	6

Тема 12. Особливості селекції хвойних лісових видів.	10	2	2	–	–	4	8	–	–	–	–	8
Тема 13. Особливості селекції та методи покращення листяних лісових видів.	10	2		–	–	4	8	–	–	–	–	8
Разом за змістовим модулем 3	32	8	6	–	–	16	28	2	–	–	–	26
Усього годин	90	20	24	–	–	46	90	8	4	–	–	78

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	2	3	4
1.	Селекція і генетика лісових деревних порід в Україні. <i>Breeding and genetics of forest tree species in Ukraine.</i>	2	2
2.	Шляхи підвищення продуктивності лісів.	2	
3.	Розмноження лісових дерев: генеративне, вегетативне та апоміктичне розмноження.	2	
4.	Біотехнологічні методи розмноження: мікроклонування, культура клітин та тканин, генна інженерія.		
5.	Класифікація та форми мінливості. Деякі методи вивчення мінливості.	2	
6.	Індивідуальний добір плюсових дерев. Вивчення та використання плюсових дерев.	2	
7.	Методи гібридизації в лісівництві.	2	
8.	Підбір пар для схрещування та підготовка до проведення гібридизації.	2	
9.	Поліплоїдія серед лісових дерев.	2	
10.	Досвід використання мутагенів в лісівництві.	2	
11.	Основні напрями організації сортового насінництва.	2	2
12.	Клонові, родинні та родинно-клонові лісонасінневі плантації.		
13.	Сучасна форма організації плантаційного насінництва. Перспективи розвитку лісового сортознавства.	2	
14.	Особливості селекції хвойних та листяних видів.	2	
Всього		24	4

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	2	3	4
1.	Особливості селекції роду сосни. Її основні екотипи, їх характеристика.	6	8
2.	Особливості селекції роду ялина. Географічно-кліматичні екотипи ялинових лісів України.	4	8
3.	Особливості селекції роду модрина. Основні напрямки селекції модрини.	4	8
4.	Особливості селекції роду дуб. Географічно-кліматичні екотипи дуба.	8	8
5.	Особливості селекції роду бук. Його основні географічно-кліматичні екотипи, їх характеристика.	4	8
6.	Особливості селекції роду ясен. Його екотипи.	4	8
7.	Особливості селекції роду липа. Характеристика роду.	4	8
8.	Особливості селекції роду клен. Декоративні форми явора.	4	8
9.	Особливості селекції роду береза. Основні форми берези за будовою кори, формою стовбура.	4	8
10.	Особливості селекції роду горіх. Характеристика роду і основний напрямок селекції.	4	8
Всього		46	78

7. Методи навчання

В освітньому процесі використовуються наступні методи навчання: тематичні лекції; практичні заняття, індивідуальні заняття із підготовкою рефератів, презентацій; виконання практичних завдань, наведених в інструктивно-методичних матеріалах, консультації з викладачем; самонавчання на основі конспектів, посібників та іншої рекомендованої літератури, навчальних мультимедійних матеріалів, через модульне об'єктно-орієнтоване динамічне навчальне середовище – Moodle (табл. 2).

Матеріали курсу «Лісова селекція» розміщені на платформі Moodle <https://moodle.udau.edu.ua/course/view.php?id=346>

В умовах дистанційної освіти проведення лекцій і практичних занять відбувається у форматі відеоконференцій. Для організації освітнього процесу використовуються такі технічні сервіси, як Zoom, Viber, Telegram, Moodle та електронна пошта.

8. Методи контролю

Для забезпечення оцінювання студентів проводиться поточний (модульний) і підсумковий (екзамен) контролю.

Модульний контроль передбачає перевірку стану засвоєння визначеної системи елементів знань і вмінь студентів з того чи іншого модулю.

При контролі систематичності та активності роботи на практичних заняттях оцінюванню в балах підлягають: рівень знань, необхідний для виконання аналітично-розрахункових робіт, що передбачені завданнями для самостійного опрацювання; повнота, якість і вчасність їх виконання та результати захисту; рівень знань, продемонстрований у відповідях і виступах на семінарських заняттях; активність при обговоренні питань, що винесені на семінарські заняття; результати експрес-контролю тощо.

При виконанні модульних (контрольних) завдань оцінюванню в балах підлягають теоретичні знання і практичні уміння, яких набули студенти після опанування певного модуля. Модульний контроль проводиться письмово у формі тестів.

Повторне виконання модульних контрольних робіт на вищу кількість балів дозволяється, як виняток, з поважних причин за погодженням викладача, який викладає дисципліну, з дозволу декана факультету до початку підсумкового контролю (екзамену).

У разі невиконання певних завдань поточного контролю з об'єктивних причин, студенти мають право, з дозволу викладача, скласти їх до останнього семінарського заняття. Час і порядок складання визначає викладач. У разі, коли студент не з'явився на проведення модульної контрольної роботи без поважних причин, він отримує нуль балів. Перездача модульного контролю допускається у строки, які встановлюються викладачем.

Знання студента з певного модуля вважаються незадовільними, за умови коли сума балів його поточної успішності та за модульний контроль складають менше 61% від максимально можливої суми за цей модуль. У такому випадку можливе повторне перескладання модуля у терміни встановлені викладачем.

Рейтингова сума балів з навчальної дисципліни після складання модулів і підсумкового контролю виставляється як сума набраних студентом балів протягом семестру та балів набраних студентом на підсумковому контролі. До підсумкового контролю допускаються студенти, які виконали всі модульні контролі, передбачені для даної навчальної дисципліни і за рейтинговим показником набрали не менш як 35 балів.

Підсумковий контроль забезпечує оцінку результатів навчання студентів на заключному етапі вивчення дисципліни і проводиться відповідно до навчального плану у вигляді екзамену в термін, встановлений графіком навчального процесу та в обсязі навчального матеріалу, визначеному даною робочою програмою навчальної дисципліни. Форма проведення контролю є комбінованою (передбачає усну відповідь на два теоретичних питання і письмово на один комплект тестових завдань). Зміст і структура контрольних

завдань, екзаменаційних білетів і критерії оцінювання визначаються рішенням кафедри.

Якщо у підсумку студент отримав за рейтинговим показником оцінку «FX», то він допускається до повторного складання підсумкового контролю з дисципліни. Студент, допущений до повторного складання підсумкового контролю зобов'язаний у терміни, визначені деканатом, перездати невиконані (або виконані на низькому рівні) завдання поточно-модульного контролю, виконати модульні контролю і скласти підсумковий контроль. Рейтинговий показник студента з навчальної дисципліни при цьому визначається за результатами повторного складання підсумкового контролю і не впливає на загальний рейтинг студента.

9. Розподіл балів, які отримують студенти

В основу рейтингового оцінювання знань студента закладена спеціальна 100-бальна шкала оцінювання (максимально можлива сума балів, яку може набрати студент за всіма видами контролю знань з дисципліни з урахуванням поточної успішності, самостійної роботи, науково-дослідної роботи, підсумкового контролю тощо).

Встановлюється, що при вивченні дисципліни до моменту підсумкового контролю (іспиту) студент може набрати максимально 70 балів. На підсумковому контролі (іспит) студент може набрати максимально 30 балів, що в сумі і дає 100 балів.

Кількість балів, які можна набрати у ході вивчення курсу дисципліни розподіляються наступним чином:

Розподіл балів, присвоюваних студентам при вивченні дисципліни «Лісова селекція» (денна форма навчання)

Поточний (модульний) контроль														Додаткова робота	Підсумковий контроль	Сума	
Кількість балів за модуль	Змістовий модуль 1 (20 балів)					Змістовий модуль 2 (25 балів)					Змістовий модуль 3 (15 балів)						
Кількість балів за теми	T1	T2	T3	T4	Модульний контроль 1 (8 балів)	T5	T6	T7	T8	T9	Модульний контроль 2 (10 балів)	T10	T11	Модульний контроль 3 (8 балів)	10	30	100
в т.ч. за видами робіт:	3	3	3	3		3	3	3	3	3		3	4				
практичні заняття	2	2	2	2		2	2	2	2	2		2	3				
виконання ср	1	1	1	1		1	1	1	1	1		1	1				

Поточний контроль.

Об'єктами *поточного контролю* знань студентів є активність і систематичність роботи на семінарських заняттях, виконання завдань для самостійної роботи студентів, розв'язання модульних завдань.

При контролі на *семінарських заняттях* оцінці підлягають: рівень знань, продемонстрований у відповідях і виступах; активність при обговоренні заявлених на занятті питань; результати письмового або тестового контролю знань.

Під час контролю виконання завдань для *самостійної роботи* оцінюванню підлягають: правильність і повнота врахування усіх складових завдання; обґрунтованість відповіді.

При контролі виконання *модульних завдань* оцінці підлягають теоретичні знання та практичні навички, яких набули студенти після опанування тем змістового модуля. Контроль проводиться у вигляді відповідей на тестові питання.

Максимальна сума балів поточного контролю з дисципліни «Лісова селекція» – 70. Бали розподіляються наступним чином:

Виконання студентами завдання повинно носити виключно самостійний характер. Тому, за використання заборонених джерел (шпаргалок, засобів зв'язку та ін.) чи підказок студент одержує нульову оцінку. Списування під час контрольних заходів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування.

Підсумковий контроль.

Форма проведення підсумкового контролю з дисципліни «Лісова селекція» є комбінованою: передбачає усну відповідь на два теоретичних питання і письмово на один комплект із десяти тестових завдань. Повна та вичерпна відповідь на кожне з питань оцінюється за шкалою від 0 до 10 балів. За 1 правильно вирішене тестове завдання студент отримує 1 бал.

Загалом під час іспиту студент може отримати 30 балів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі видинавчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену
90 – 100	A	відмінно
82 – 89	B	добре
74 – 81	C	
64 – 73	D	задовільно
60 – 63	E	
35 – 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання

Оцінка «відмінно» (90 – 100 балів). Здобувач має систематичні та глибокі знання навчального матеріалу, вміє без помилок виконувати практичні завдання, які передбачені програмою курсу, засвоїв основну й ознайомився з додатковою літературою, викладає матеріал у логічній послідовності, робить узагальнення й висновки, наводить практичні приклади у контексті тематичного теоретичного матеріалу.

Оцінка «добре» (74 – 89 балів). Здобувач повністю засвоїв навчальний матеріал, знає основну літературу, вміє виконувати практичні завдання, викладає матеріал у логічній послідовності, робить певні узагальнення й висновки, але не наводить практичних прикладів у контексті тематичного теоретичного матеріалу або допускає незначні помилки у формулюванні термінів, категорій, невеликі помилки у розрахунках при вирішенні практичних завдань.

Оцінка «задовільно» (60 – 73 бали). Здобувач засвоїв матеріал не у повному обсязі, дає неповну відповідь на поставлені теоретичні питання, припускається грубих помилок при вирішенні практичного завдання.

Оцінка «незадовільно» (менше 60 балів). Здобувач не засвоїв навчальний матеріал, дає неправильні відповіді на поставлені теоретичні питання, не володіє основними методами наукових досліджень при виконанні практичних завдань. Здобувач не допускається до складання іспиту, якщо кількість балів одержаних за результати успішності під час поточного та модульного контролю (відповідно змістовому модулю) впродовж семестру в сумі не досягла 35 балів.

10. Методичне забезпечення

Методичні матеріали з навчальної дисципліни «Лісова селекція»:

1. Масловата С. А. Лісова селекція: Методичні рекомендації з вивчення дисципліни для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти денної та заочної форми навчання за спеціальністю 205 Лісове господарство. Умань: УНУС, 2023. 57 с.
2. Масловата С. А. Лісова селекція: Методичні матеріали, завдання і вказівки для виконання самостійної роботи для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти денної та заочної форми навчання за спеціальністю 205 Лісове господарство. Умань: УНУС, 2023. 17 с.

11. Рекомендована література

Базова

1. Баранецький Г. Г., Гречаник Р. М. Лісова генетика. Львів: ТзОВ «Фірма «Камула», 2005. 360 с.
2. Білоус В. І. Лісова селекція. Умань. 2003. 532 с.
3. Дербенюк Ю. М., Калінін М. І., Гузь М. М., Шаблій І. В. Лісове насінництво. Львів. Світ. 1998. 434 с.
4. Опалко А. І., Заплічко Ф. О. Селекція плодових і овочевих культур: підручник. К.: Вища школа, 2000. 438 с.

5. Опалко А. І., Опалко О. А. Селекція плодових і овочевих культур. Ч. 1. Загальні основи селекції городніх рослин : навчальний посібник. Умань: НДП «Софіївка» НАНУ, 2012. 338 с.
6. Яцик Р. М., Гайда Ю. І., Случик В. М. Основи генетики й селекції лісових рослин. Тернопіль: Підручники і посібники, 2012. 288 с.
7. Яцик Р. М., Гайда Ю. І., Гудима В. М. Основи інтродукції та адаптації деревно-кущових видів рослин. Івано-Франківськ: НАІР, 2017. 175 с.

Допоміжна

1. Дебринюк Ю. М., Калінін М. І., Гузь М. М. [та ін.] Лісове насінництво Львів: Світ, 1998. 432 с.
2. Генетика з основами селекції / С. І. Стрельчук, С. В. Демідов, Г. Д. Бердишев, Д. М. Голда. К.: Фітосоціоцентр, 2000. 292 с.
3. Генетика і селекція в Україні на межі тисячоліть: У 4 т. / Редкол.: В. В. Моргун (голов. Ред.) та ін. К.: Логос, 2001. Т. 1. 644 с.; Т. 2. 636 с.; Т. 3. 480 с.; Т. 4. 675 с.
4. Молоцький М. Я., Васильківський С. П., Князюк В. І. Селекція та насінництво польових культур: Практикум. К.: Вища шк., 1995. 238 с.
5. Опалко А. І., Опалко О. А. Фундук: прикладна генетика, селекція, технологія розмноження і виробництва: навчальний посібник. К.: Наукова думка, 2008. 256 с.
6. Словник термінів з цитології, генетики, селекції та насінництва / М. Я. Молоцький, С. П. Васильківський, В. І. Князюк, П. І. Скоробреха. Біла Церква: Білоцерк. Держ. Аграр. Ун-т, 1999. 400 с.

12. Інформаційні ресурси

1. Сучасна лісова селекція в Україні. URL: <http://lisvisnyk.com.ua>
2. Перспективи підвищення продуктивності лісів України методами лісової селекції та лісового насінництва. URL: <http://naukam.triada.in.ua>

13. Перезарахування та визнання результатів навчання

Перезарахування та визнання результатів навчання з дисципліни «Лісова селекція» або окремого її елемента відбувається відповідно до Положення про порядок визнання в Уманському національному університеті садівництва результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті.

Здобувачі вищої освіти мають право на визнання результатів навчання в неформальній та інформальній освіті в обсязі, що загалом не перевищує 25 % освітньої програми.

14. Політика академічної доброчесності

У процесі навчання з дисципліни «Лісова селекція», студенти повинні дотримуватися встановлених правил академічної доброчесності, визначених Кодексом доброчесності Уманського національного університету. При

підготовці рефератів, виконанні індивідуальних науково-дослідних завдань, а також під час проведення контрольних заходів очікується, що всі роботи подані студентами будуть їхніми оригінальними дослідженнями та міркуваннями.

Будь-які види порушення академічної доброчесності, зокрема плагіат, неправомірне використання чужих ідей, фальсифікація даних чи співучасть у таких діях, є абсолютно неприпустимими і не толеруються. Виявлення ознак академічної недоброчесності у письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від обсягу порушення.

З метою запобігання порушенням і підвищення якості академічних робіт, студентам настійно рекомендується користуватися належними академічними ресурсами та інструментами для перевірки робіт на плагіат, а також звертатися за консультаціями з питань правильного цитування і академічного письма.

15. Зміни у робочій програмі на 2025/2026 навчальний рік

Уточнено розподіл балів, що може отримати студент під час поточного контролю при виконанні практичних робіт. Оновлено перелік рекомендованої літератури.